

Romebedevaart, Nederlandse Dag, Sint-Pietersbasiliek, 15 november 2016

Broeders en zusters in Christus Jezus onze Heer,

Het Heilig Jaar van de Barmhartigheid heeft in Nederland, in onze bisdommen en onze parochies heel wat weerklank gevonden. En daar zijn we uiteraard reuze blij mee. Ik noemde al het ontdekken, of het herontdekken van het sacrament van de biecht door velen. Ook alles wat gedaan is op het vlak van de werken van de barmhartigheid, dat alles is indrukwekkend. Zaken natuurlijk ook, die het waard zijn om na de afsluiting van het Heilig Jaar vast te houden. Ook de overgrote deelname, meer dan verwacht, aan deze bedevaart is daarvan een teken. U bent met ruim 2.000 pelgrims hier in Rome. Ja broeders en zusters, aanstaande zondag is het allemaal voorbij. En dat is jammer, want het heeft veel opgeroepen.

Maar één ding van het Heilig Jaar zal ik speciaal missen. En dat is het logo dat hier in Rome speciaal met het oog op het Jaar van de Barmhartigheid is ontworpen. Als u niet weet hoe het er uitziet, dan moet u maar eens naar uw sjaaltje kijken, want daar staat het op afgebeeld. Het laat zien: God in zijn opperste barmhartigheid tegenover ons. Het toont Jezus die een mens op Zijn rug draagt. Dit beeld is gebaseerd op de parabel die Jezus vertelt in het vijftiende hoofdstuk van het Evangelie volgens Sint Lucas (15,1-10). Deze parabel gaat over de herder die honderd schapen heeft waarvan er eentje verloren raakt. De herder laat de negenennegentig in de wildernis achter om dat ene verloren schaap te gaan zoeken.

Je zou zo zeggen: wie laat nu negenennegentig schapen in de wildernis achter om dat ene verloren schaap te zoeken? Kun je dat dan maar niet beter verloren laten gaan? En je ontfermen over die negenennegentig die je nog hebt? Dat is toch een mooi aantal? Het lijkt bijna onverantwoordelijk wat die herder doet. Jezus vertelt die parabel met opzet op deze manier. Hij wil daarmee laten zien hoever God in Zijn barmhartigheid wel niet gaat om mensen die van zijn wegen zijn afgeweken, op te zoeken en in veiligheid te brengen. Om die reden is God in Christus mens geworden en heeft Hij zichzelf door Zijn lijden en kruis gegeven als een offer, een offer dat nodig was om onze schuld uit te boeten en ons weer terug te brengen bij God.

Gods barmhartigheid is eindeloos. In de tussenpsalm die we hebben gezongen, psalm 118, luidde de tweede zin van elk vers: "eindeloos is Zijn erbarmen."

"Barmhartigheid,"

zegt paus Franciscus in de bul *Misericordiae vultus* (nr. 2), waarmee hij dit Heilig Jaar uitriep,

"het is de uiterste en hoogste daad waarmee God ons tegemoet komt."

En die barmhartigheid van God komt ons tegemoet in Jezus. Daarom is Deze "het gelaat van de barmhartigheid van de Vader" (Ibid. nr. 1).

Daarmee is nog niet alles gezegd over dat logo van het Heilig Jaar van de Barmhartigheid. Als u er goed naar kijkt, valt u iets geks op. Je zou zeggen: Jezus heeft twee ogen en degene die Hij op zijn rug draagt ook. Maar hoe vaak we die ogen ook tellen, het blijven er maar drie. Kon de ontwerper van dat logo soms niet tellen? Of was hij was er even met zijn gedachten niet bij of is hij met zijn potlood of penseel uitgeschoten? Dat is niet het geval. Hij heeft dat logo opzettelijk zo gemaakt.

Jezus en de mens die Hij op zijn rug draagt, delen samen als het ware één oog. Het logo brengt daarmee meerdere dingen tegelijk tot uitdrukking.

Op de eerste plaats nodigt dat logo ons uit om met Jezus' ogen naar onze medemensen te kijken, dat wil zeggen met Zijn ogen van barmhartigheid, Zijn vergevingsgezindheid. We moeten ons zeer zeker zorgen maken om morele tekortkomingen, maar dan vooral om die van onszelf. Gaat het om die van anderen die ons kwaad hebben berokkend, probeer dan naar hen te kijken met Jezus' ogen. Dit is de boodschap van het logo van het Heilig Jaar van de Barmhartigheid: zoals de Heer naar ons kijkt met liefdevolle en vergevingsgezinde ogen, laten wij zo kijken naar onze medemensen en hun nieuwe kansen geven als ze berouw tonen, hoe moeilijk dat soms ook is.

Dit is heel vaak het advies van de geestelijk leidsman of biechtvader aan iemand die moeite heeft met mensen in zijn omgeving, met name omdat hij die hun onaangename trekken en gewoonten zo moeilijk kan vergeven: 'Probeer naar hen te kijken met de ogen van Jezus'. Dit helpt. Als we ons hier bewust op toeleggen en de Heer bidden om ons met Zijn ogen naar medemensen te laten kijken, dan laat hij zich niet onbetuigd en zal Hij ons met Zijn genade tegemoet komen.

En er zit in dat logo nog een tweede laag, een tweede boodschap. Dat Jezus één oog deelt met ons, wil zeggen: Hij deelt ook onze ogen wanneer we in nood zijn. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat Hij in barmhartigheid als het ware met onze ogen kijkt naar onze nood, onze moeilijkheden, onze pijn en ons verdriet. Hij kan dat ook doen met onze ogen omdat Hij Zelf mens is geworden en Zich vrijwillig heeft onderworpen aan de condities van ons leven, die nu eenmaal - zacht gezegd - niet altijd even voordelig zijn. Dat heeft Hijzelf ook ondervonden. Jezus maakt zich onze nood, pijn en verdriet eigen en kijkt ernaar met onze ogen. Dat wil zeggen dat Jezus Zich in ons verplaatst en dat kan Hij meer dan wie ook. Dat Jezus zich in ons verplaatst, zegt hij ook met zoveel woorden in het Matteüsevangelie, hoofdstuk 25:

“Al wat gij gedaan hebt voor een van de geringsten van Mijn broeders, dat hebt ge voor Mij gedaan” (Mat. 25,40).

Jezus identificeert zich met ons. En er komt nog iets bij: ook in dit opzicht nodigt het logo ons uit om van onze kant met Jezus' ogen van barmhartigheid in de zin van mededogen te kijken naar onze medemensen in nood en ons daadwerkelijk in hen te verplaatsen.

Ik hoop u ervan overtuigd te hebben dat het jammer is om dit logo weg te gooien. Natuurlijk hebben we in onze parochiehuizen en thuis niet onbepert ruimte om alles te bewaren. Ongetwijfeld zal ook veel materiaal van dit Heilig Jaar meegaan met het oud papier voor de recycling. In februari dit jaar heb ik in de parochiezaal van de kerk in Hooglanderveen een glas-in-lood-raam ingezegend waarop het logo van dit Heilig Jaar staat afgebeeld. Je kunt misschien veel zeggen van die lui in Hooglanderveen, maar ze zijn lang niet stom: ze hebben er toch maar mooi voor gezorgd dat dit logo ook voor de toekomst bewaard blijft. Broeders en zusters, het is maar een tip. Het belangrijkste is dat de boodschap van dit logo op het netvlies van ons geheugen gegrift blijft. Amen.